

PLATO otevírá Bauhaus

Tvorba jako boření institucionálních limitů

Ostravská galerie PLATO, která si v poměrně krátké době vydobyla na české výtvarné scéně nezanedbatelné renomé, otevřela 11. dubna široké veřejnosti svůj další nový prostor. Svých 5000 čtverečních metrů hodlá patrně využít beze zbytku.

MARTIN VRBA

Zprávy to jsou skutečně senzační: v budově o půdorysu zhruba půl hektaru bude nově sídlit progresivní ostravská galerie PLATO, a to na místě bývalého Bauhausu. Děje se tak po několika letech nomádství: galerie nejprve obývala někdejší plynojem v industriálním prostředí Vítkovic a posléze na rok využívala bývalou prodejnu textilu. Nové sídlo sice může být trvalejší, nicméně ani tady PLATO neplánuje zůstat věčně. Bauhaus se rozhodl, že svůj ostravský komplex rekonstruovat nebude, a raději se přestěhoval do rentabilnějších oblastí. Historie jeho ostravského působení je ostatně docela pohnutá: město mu prodalo zmíněný pozemek už v devadesátých letech společně s podmínkou, že musí opravit sousedící budovu bývalých jatek, kulturní památku z 19. století. K žádné opravě nicméně nedošlo a kulturní památka po desetiletí chátrala.

Bauhaus umělcům

Vypadá to ale, že rekonstrukce bývalých jatek nakonec snad přece jenom proběhne. Další architektonická soutěž na jejich opravu už běží v plném proudu a v současné době se provádějí statické posudky. Právě do budovy jatek by se měla galerie z chátrajícího prostoru Bauhausu časem přesunout, a pokud vše půjde dobře, snad už natrvalo.

V celé situaci se dá najít určitá ironie: právě Bauhaus je místem, kde umělci často nakupují materiál pro svá díla a instalační řešení, a tentokrát po sobě zanechal halu, která je využívána nejen jako galerie, ale především jako docela specifický multifunkční prostor. V jeho dočasnosti a provizornosti návštěvníka už na první pohled utvrdí jak exteriér – především vstupní brána, nad kterou ční nezaměnitelné

červené obrysy domků –, tak interiér, v němž zůstaly některé z prvků někdejší prodejny a skladových prostor. „Kachličky a stavebniny“, „Barvy, laky“ – je napsáno na některých stěnách, mezi nimiž se teď hraje hra umění. Někteří návštěvníci s vytríbeným vkusem budou asi trpět, jiní to budou chápat jako vlastně docela vydařený vtip, za nímž je cítit záměr instituce.

Autonomní kosmická loď

Funkční zázemí ostravské galerie totiž vytváří šestice umělců z Česka, Polska a Slovenska a neváhají tento prostor metaforicky chápat jako „kosmickou loď“, „velvyslance tolerance“ nebo prostě „novou zkušenost“. To může na první pohled sice vypadat poněkud bizarně nebo přepjatě, ale vlastně jsou to metafory docela adekvátní. Budova není patrová, ale rozprostraná a tvoří jednu velkou halu, společně se skladovými a dalšími prostory, ve kterých se daří jak instalacím, tak i videoprojekcím. Na jedné straně tak může být bar, uprostřed knihovna a na druhé straně se může odehrávat přednáška o bílé chudíně v současné kultuře. Potkat tu můžeme i kurátora pražské galerie Futura Michala Novotného, který byl přizván, aby s ním mohli umělci a studenti umění konzultovat podobu a složení svých portfolií. Pomíjivost celého projektu nakonec podtrhuje i název celoročního cyklu výstav *Dočasné struktury*.

Je každopádně znát, že neodvratná konečnost galerijního prostoru umožnila umělcům pojmout svoji práci jako veskrze praktický proces spíše než jako formování statického tvaru. První dočasné struktury – umělecká díla – tak tvoří knihovna, prodejna, zahrada, kino nebo bistro. Umění tu splynulo se

životem, a to paradoxně v situaci, kdy se z galerijní instituce stala svého druhu dočasná autonomní zóna. Je zároveň docela dobře možné, že celý koncept vzešel z určitého kreativního „selhání“, kdy si galerie nevěděla příliš rady s tím, jak naložit s tak atypickým prostorem, a rozhodla se přenechat iniciativu samotným umělcům. Výsledek je ale natolik přesvědčivý, že není vůbec přehnané prohlásit, že ostravská galerie aktuálně představuje nadmíru zajímavý a relevantní příklad, jak úspěšně vykročit za hranice známých „bílých kostek“ nebo tradičně pojatých výstavních prostor. Stále aktuální off-spaceová logika tu byla dotažena do důsledku a PLATO tím alespoň v českém prostředí rozšiřuje hranice praktických úvah o možných podobách progresivní umělecké galerie, stejně jako cesty, jak takového cíle dosáhnout.

Lze samozřejmě kriticky namítnout, že se tu galerie vlastně zříká odpovědnosti za svoji konkrétní podobu a outsourcuje tuto kompetenci na umělce, kterým by přece měla sloužit jako spolehlivé zázemí pro prezentaci jejich tvorby. S tím, že takto rozvolněné pojetí funkce galerie by snad bylo funkčnější v komunitním a méně ambiciózním projektu. Odcizení, které částečně přirozeně vyplývá z charakteru PLATO, má ale smysl překonávat, i kdyby jen proto, že takové snahy jsou jedním z vektorů současného uměleckého myšlení. Čelit těmto snahám lze jen stěží, naopak má smysl dát jim volný průchod, aby se buď osvědčily a ukázaly svou životaschopnost, anebo se jednoho dne potichu stáhly ze scény s tím, že pokus se nevydařil. Není úkolem kritiky něco takového předem rozhodnout. Naopak je to úkol samotného umění.

Autor je doktorand na AVU.

Jan Šerých instaluje v PLATO. Foto plato-ostava.cz